

Picknicken bij pater en pastoor

Tuinen van (voormalige) pastorieën, kloosters en abdijen krijgen een tweede leven als park

- ▶ *Natuur brengt je buurt op smaak* is het thema van de Dag van het Park op 31 mei
- ▶ In Kerkom wordt de pastoriëtuin, met fruitboomgaard, dan officieel publiek terrein
- ▶ Ook elders verpoos je waar ooit enkel paters of priesters wandelden

Jozefien VAN HUFFEL

Het rood van de boerenpioen, het helderroze van de schoenlappersplant, het roomwit van boerenjasmijn. In de tuin van de pastorie van de Sint-Annaparochie in Roosbeek, deelgemeente van Boutersem in Vlaams-Brabant, prijken ze naast elkaar. „Zoals weleer”, weet beheerder Raoul Vandersmissen. „We zaaiden de bloemen die typisch zijn voor een historische pastorie-tuin.”

Sinds 2005 is de pastorie in Roosbeek onbewoond. „Ik was secretaris van de kerkfabriek en zag hoe de tuin stilaan een wildernis werd”, zegt Vandersmissen. „Dat wilde ik anders. En ik vond het maar vanzelfsprekend dat de hele parochie zou kunnen genieten van de opgeknapte tuin.” Kerkfabriek, gemeente, Natuurpunt, de Bosgroep en de lokale basisschool gingen aan tafel zitten. Vijf jaar geleden, op de Dag van het Park, ging de pastoriëtuin open voor het publiek.

Niet enkel in Roosbeek, maar ook op heel wat andere plekken werden de voorbije tien jaar tuinen van priesterwoningen, kloosters of abdijen omgevormd tot

park. Soms gaat het om grote projecten, zoals het domein van de abdij Keizersberg in Leuven. Een kleine groep monniken woont nog in de cisterciënzerabdij, maar de stad nam het park in erfpacht en opende het voor het publiek. Ook kleinere ‘nieuwe’ parken zijn echter een meerwaarde voor buurt of dorp.

„Ik trof net nog twee fietsers aan uit Schaarbeek. Voorheen aten ze hun boterhammen hier op het dorpsplein op, nu hebben ze de pastoriëtuin ontdekt”, zegt Vandersmissen. „Ze vonden het wondermooi en rustgevend.”

Sinds vorig jaar wordt ook in de pastoriëtuin van Schoonbroek, deelgemeente van Retie in de provincie Antwerpen, geregeld gepicknickt. „In de pastorie zitten een diaken en de godsdienstinspectie”, zegt Rik Raeymaekers, secretaris van de kerkfabriek. „Er vinden ook allerlei vergaderingen plaats. Aanvankelijk was er weerstand tegen het openstellen van de tuin. Zou het er wel rustig blijven? Een jaar na de opening ziet iedereen dat dit de beste oplossing is.”

„Vroeger wisten alleen kinderen de gaten in de haag te vinden, nu geniet iedereen van de tuin”

De tuin in Schoonbroek kreeg een amfitheater, waarin verenigingen activiteiten kunnen organiseren, en een ‘natuurleerpad’ voor scholen. „We bewaarden echter ook typische kenmerken van een pastoriëtuin”, zegt Raeymaekers. „Zo staat er bijvoorbeeld veel taxus en zijn er de hoekjes waar de priester tijdens het brevieren kon zitten.”

„Historisch had de pastoriëtuin vier functies”, weet Raoul Vandersmissen. „Er was een hoek met bloemperken, een stuk groentetuin, een deel voor pluimvee en konijnen en een stuk hakhout. De groentetuin wordt nu door de schoolkinderen onderhouden. Het hakhoutdeel laten we verwilderen, aangezien we een charter voor biodiversiteit ondertekenden. Alleen de dieren zijn er niet meer.”

In Roosbeek nam een strijkatelier intussen zijn intrek in de pastorie, elders werd het gebouw bijvoorbeeld in appartementen onderverdeeld. In de Brugse Kristus-Koningparochie werd twee jaar geleden echter gedeeltelijk de tuin opengesteld van een pastorie die nog gewoon door een priester wordt bewoond.

„Alle verenigingen uit de buurt zijn welkom om hier iets te organiseren”, legt priester Rik Verbeke uit. „Zo’n grote tuin voor één man was niet meer te verantwoorden. Bij mooi weer vierden we de eucharistie al een paar keer in de tuin, maar het groen brengt ook op ander manier mensen van allerlei slag samen.”

Nu zondag, op de Dag van het Park, opent nog een andere voormalige pastoriëtuin. Eveneens in Boutersem, maar dan in deelgemeente Kerkom. De nieuwe invulling van de tuin past perfect bij het thema van de dag, *Natuur brengt je buurt op smaak*. „De tuin werd een hoogstamboomgaard”, vertelt Nadine Meeuws van het gemeentebestuur. „We mikken op geïnteresseerde buurtbewoners om de tuin in de gaten te houden. En uiteraard kunnen zij dan ook eten van het fruit.”

STANDPUNT

Luk VANMAERCKE

Wat Onmisbare Arasari ons leert

„Mensen die zich wel eens smalend uitlaten over ‘de jeugd van tegenwoordig’ hadden erbij moeten zijn, die donkerrijze zaterdag in Puurs. Met vele honderden waren ze naar het fort van Liezele gekomen om afscheid te nemen: scouts en andere jeugdbewegingen uit de ruime omtrek. Een indrukwekkende erehaag voor een veel te vroeg gestorven makker. Twee uur lang zaten ze op doorweekte grasbermen. Het regende onophoudelijk, maar geen storm had hen kunnen weghouden.”

Soms worden goede mensen door groot onheil getroffen. Het plotse overlijden van een jonge mens raakt iedereen. Als christen kunnen we de dood een plaats geven, maar ons verdriet is er niet kleiner door. En juist wanneer het verdriet te zwaar is om alleen te dragen, is het hartverwarmend te zien hoeveel (jonge) mensen mee hun deel van het leed komen torsen.

Jeugdbewegingen geven jonge mensen een energie die ze een leven lang blijven benutten

Arasari – zo luidt zijn totem – was een scout in hart en nieren. Zijn kompas stond op natuur en avontuur. Hij leefde voor de scouts. Met vrienden naar buiten, trektochten door bos en weiland, het kampvuur hoog opstoken. Geen tocht was te zwaar, geen terrein ondoordringbaar. Een jongen van aarde, vuur, lucht en water, zo vertelde zijn moeder. Buitenmens pur sang. En buiten was het dat we afscheid namen. Zeker duizend mensen bij elkaar, vooral scouts en gidsen. „Geen enkele kerk was groot genoeg om ons verdriet te dragen”, sprak de priester. Er waren indrukwekkende afscheidswaarden, het vuur werd aangestoken, er werd gezongen. Uit honderden kelen klonk „O Heer, d’avond is neergekomen”. En postuum kreeg Arasari er zijn voor-totem: ‘onmisbare’.

Terwijl zijn vrienden hem die erenaam toekenden, bedacht ik mij hoe onmisbaar al deze jonge mensen zijn. Wat een schitterende uitvinding is die jeugdbeweging toch. Een plek waar jonge mensen samen leren spelen, delen, reizen, knutselen, bouwen, werken, sporten, geven, krijgen, lachen, rouwen. Een onvervangbare hoeksteen in het bouwwerk van onze samenleving. Cement tussen jonge mensen, energie die ze de rest van hun leven blijven benutten.

Vandaag zijn er naar schatting 250.000 Vlaamse jongeren aangesloten bij een jeugdbeweging. De meesten van hen komen elke zaterdag of zondag samen. Daar komen nog kampen en weekends bovenop. Ze zetten zich geregeld in voor goede doelen en geven tastbaar gestalte aan solidariteit. Niemand wordt er afgerekend op leeftijd, geslacht, ras, cultuur of geaardheid. Al wie komt, maakt deel uit van een grote familie. Soms tot ver over de landsgrenzen heen, zo weet iedereen die ooit aan een jamboree deelnam. En al zuchten sommigen dat die jeugdbewegingen niet meer zo katholiek zijn als vroeger, de waarden die ze belichamen zijn door en door christelijk. De verbondenheid is springlevend.

Scouts of Chiro, KAJ of KSA, ze bieden een klinkend antwoord op verzuring en cultuurpessimisme. Laten we maar ophouden met dat gemopper over jongeren. We kunnen nog veel leren van hun inzet. Wie niet overtuigd is, moet maar eens gaan kijken naar een jeugdbeweging in de buurt. Of ga zelf eens mee op kamp, als foerier of kookouder. Wedden dat u met een positief wereldbeeld terugkeert?

„Dit is geen afscheid”, zo werd ons op het hart gedrukt, daar in het druilerige Liezele. Arasari leeft voort. In de herinnering en de harten van velen. Zijn naam zal nog jaren rond menig kampvuur rondgaan. Als christenen durven we geloven dat de dood niet het einde is. We durven hopen op een weerzien, daar waar ieder van ons zijn eindbestemming heeft. Laat ‘ooit’ het laatste woord zijn, gaf de priester ons nog mee.

En ondertussen bouwt een kwart miljoen jonge jeugdbewegers week na week verder aan de droom van Arasari. Zij maken zijn onmisbaarheid waar. Het komt helemaal goed, met de jeugd van tegenwoordig. ”

De pastoriëtuin in Roosbeek, Boutersem, is al enkele jaren een publiek park. © Mine Dalemans